

**Дисципліна:
«ОРГАНІЗАЦІЯ ТУРИСТИЧНИХ
ПОДОРОЖЕЙ»**

**Викладач: д.е.н., доцент кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності, готельно-
ресторанної справи та туризму
Головня Олена Михайлівна**

ТЕМА 10.

PRE
PRO

МИТНО-ВАЛЮТНІ ТУРИСТИЧНІ ФОРМАЛЬНОСТІ

МИТНИЦЯ
CUSTOMS

ПЛАН

1. Сутність митних формальностей та органи, що забезпечують їх виконання.
2. Валютні формальності. Правила перевезення валюти та інших цінностей через державний кордон України.
3. Митний контроль при вимушеній посадці повітряного судна

ЛІТЕРАТУРА

- Абрамов В. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Організація туризму» («Організація туристських подорожей») (для студентів денної та заочної форм навчання – Туризм). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 123 с.
- Гуменюк Г.М. Організація туристичних подорожей: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 364 с.
- Кривіцький В. Оцінка результативності митного контролю в умовах спрощення митних формальностей. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2018. № 4. С. 246-253. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppeu_2018_4_30.
- Коваль М. В. Адміністративно-правове регулювання поняття "митні формальності". *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2018. Вип. 1-2. С. 74-80 . URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2018_1-2_17.

1. Сутність митних формальностей та органи, що забезпечують їх виконання.

Можна виділити наступні групи туристичних формальностей:

- візові,
- митні формальності та валютний контроль,
- паспортні формальності,
- поліцейські,
- медико-санітарні,
- безпека в туризмі
- і страхові формальності

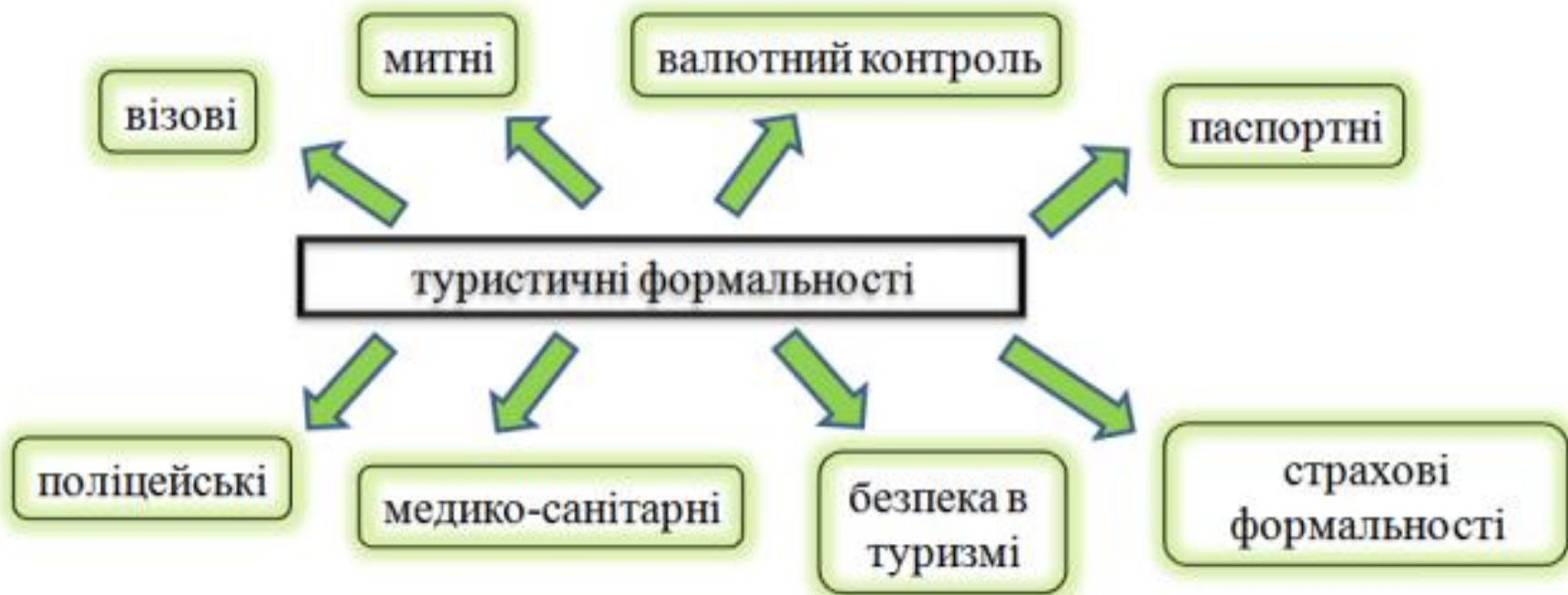

Рис. 1. Групи туристичних формальностей

- У джерелах міжнародного права поняття “митні формальності” використовується давно й широко. В українському митному законодавстві це поняття з’явилося у зв’язку з приєднанням України у 2006 р. до Міжнародної конвенції “Про спрощення і гармонізацію митних процедур” та прийняттям Митного кодексу України 2012 р.

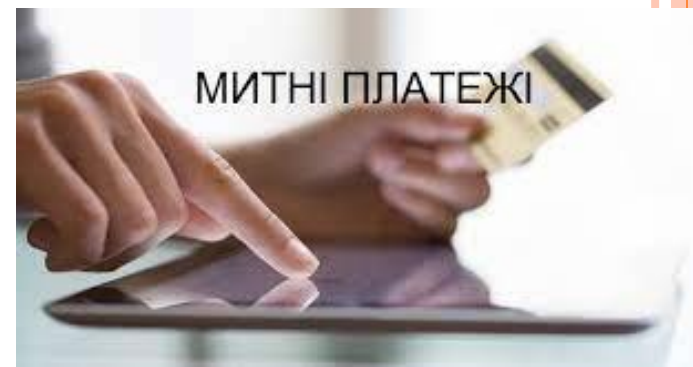
- Митні формальності і валютний контроль здійснюються при перетині державного кордону і передбачають заповнення митної декларації встановленої форми для кожної особи, яка досягла 16-літнього віку.
- Митна декларація застосовується при митному контролі за товарами і предметами, що належать фізичним особам.
- Турист зобов'язаний відповісти на всі запитання митної декларації точно і без виправлень, оскільки спотворення інформації передбачає відповідальність згідно із законодавством відповідної країни.

- До такої декларації заносяться відомості про туриста, країну прибуття і країну приїзду, мету поїздки, особистий багаж, наявність валюти, предметів старовини і мистецтва, виробів із дорогоцінних металів та дорогоцінних каменів, диких і домашніх тварин.
- Вказуються відомості про заборонені для перевезення речі: зброю, боєприпаси, наркотики, вибухові речовини, радіоактивні матеріали, високочастотні радіоелектронні пристрої. До виїзної декларації бажано також внести інформацію про нову дорогу кіноапаратуру, біноклі, фотоапарати, відеокамери.
- Митна декларація зберігається під час усього періоду тимчасового виїзду чи в'їзду і при поверненні пред'являється митним органам. Після завершення контролю співробітник митниці засвідчує декларацію печаткою і залишає її у архівних документах митниці з терміном зберігання, визначеним місцевим законодавством.

- При здійсненні митного контролю митні органи можуть застосовувати спрощений пільговий порядок проходження туристів т.зв. двома коридорами: «зеленим» і «червоним».
- «Червоний» коридор використовується для декларування товарів у письмовій формі, «зелений» – в усній.
- Застосування двох коридорів (каналів) забезпечує прискорення руху пасажиропотоку через державний кордон, збільшення пропускної здатності пунктів пропуску, спрощує роботу митних органів.
- Безпосередньо перед двоканальною системою митного контролю створюється інформаційна зона (стенди, щити, табло, буклети), призначена для того, щоб туристи могли зробити свідомий вибір форми декларування товарів і використання відповідного коридору.

При перетині кордонів усі особи однаково відповідальні за сплату мита, податків на додаткову вартість і акцизів, митних зборів.

Предмети особистого споживання, які туристи переміщують через кордон, практично в усіх державах звільнені від митних платежів, якщо їх кількість не перевищує визначені межі.

Призначення ввезених товарів зумовлюється врахуванням таких факторів:

- характеру товарів (їх споживчих властивостей, традиційної практики застосування); наприклад, при ввезенні-вивезенні товарів, які звичайно не використовуються у побуті (промислове устаткування, вантажні автомобілі), потрібно довести, що вони необхідні для особистого використання;
- частоти переміщення товарів: якщо турист періодично ввозить/вивозить однорідні товари, він повинен довести, що робить це не з комерційною метою;
- обставин поїздки (мета поїздки, тривалість, країна перебування, сума ввезеної чи вивезеної валюти).

- Якщо ввезені товари не відповідають переліченим вимогам, туристу доведеться сплатити митні платежі й збори в розмірах, визначених їхньою митною вартістю та кодом товару. Якщо ввезений товар має вартість більшу, ніж зазначені безмитні норми, то турист також зобов'язаний сплатити відповідні митні платежі.

- Поняття «митні формальності» досить часто застосовуються в двосторонніх міжнародних договорах міждержавного та міжурядового характеру у сфері митної діяльності між Україною та іншими державами такими як Словацька Республіка, Азербайджан, Вірменія, Грузія, Казахстан, Молдова, та інші. Слід відзначити, що такі міжурядові угоди є стандартними та в них передбачається спрощення митних формальностей

- Митні формальності – процедури, пов'язані з необхідністю дотримання особами, що перетинають державний кордон, правил і умов ввезення і вивозу речей і товарів.
- Здійснення митних формальностей покладається на митну службу в прикордонних пунктах.
- Митні формальності для туристів звичайно складаються з заповнення митної декларації і, при необхідності, огляду багажу

- Митні формальності – систематизована сукупність фактових передумов у кооперованих нормах діяльності для національних та іноземних сторін відносин, задіяних у сфері фізичного переміщення товарів через митні кордони”

Визначення понять

Митний кодекс України (2002)	Митний кодекс України (2012)
Митні процедури – операції, пов’язані з здійсненням митного контролю та здійсненням переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон України, митного оформлення цих товарів і транспортних засобів, а також з управлінням передбачених законом податків і зборів	Митні формальності – сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами і органами доходів і зборів з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи

- Митна декларація – письмова заява, що надається при перетині громадянами державного кордону органам митного контролю про ті речі й товари, що провозяться з собою або окремим вантажем.
- Митна декларація звичайно складається за встановленою формою на спеціальних бланках. Особи, які проходять митний контроль, зобов'язані заповнити митні декларації особисто

- Метою митного контролю є забезпечення митних правил при переміщенні товарів, громадян, транспортних засобів різними видами транспорту через митний кордон України.
- Об'єктами митного контролю є транспортні засоби комерційного призначення, товари, особи, які перетинають митний кордон України; документи та відомості, передбачені ст. 335 МК України.

- Митний контроль – сукупність заходів, здійснюваних митними органами в цілях забезпечення дотримання митного законодавства країни.
- Митний контроль проводиться посадовцями митних органів шляхом:
 - – перевірки документів і відомостей, необхідних для митного контролю;
 - – митного огляду товарів і транспортних засобів, особистого огляду як виняткової форми митного контролю;
 - – обліку товарів і транспортних засобів;
 - – усного опитування фізичних і посадових осіб;
 - – перевірки системи обліку й звітності і т.п.

- Огляд багажу – перевірочний огляд представниками митного контролю вмісту багажу пасажирів, які перетинають державний кордон, а також обкладення багажу, що провозиться, встановленими митними зборами.
- Митний збір – грошовий збір, стягуваний державою за товари, що пропускаються через державний кордон під контролем митних органів за встановленими тарифами. Існує наступний порядок митного оформлення і контролю товарів, що перевозяться фізичними особами.

- Фізичні особи мають право переміщувати товари, не призначені для виробничої або іншої комерційної діяльності, у спрощеному, пільговому порядку. Пільги для фізичних осіб включають повне або часткове звільнення від митних зборів, податків і виключення з числа осіб, відносно яких застосовуються заходи економічної політики. Для окремих категорій товарів можуть застосовуватися вартісні й кількісні обмеження.
- При заяві товарів для митного оформлення і контролю застосовуються спрощені форми декларування: спеціальний бланк для декларування у письмовій формі, усна форма, інші форми. Спрощення при стягуванні митних платежів виражаються у застосуванні так званих єдиних ставок митних платежів або обчисленні сукупного митного платежу і внесенні платежів безпосередньо при здійсненні митного оформлення

- Єдині ставки митних платежів є платежами, що підлягають стягуванню з певної фізичної одиниці вимірювання, властивій конкретному товару, або виражену у відсотках частку від митної вартості товарів, підлягаючу обов'язковій сплаті.
- Наприклад, для автомобілів такою одиницею може бути одиниця вимірювання об'єму двигуна, для товарів, переміщуваних в ручній поклажі й багажі, – одиниця ваги і т. ін.
- Платіж за єдиними ставками звичайно не включає митні збори за зберігання товарів, а також за митне оформлення товарів зовні визначених для цього місць і зовні часу роботи митних органів.

- Товари для комерційного використання оформляються в звичайному порядку із застосуванням вантажної митної декларації, загальної системи митних платежів, заходів економічної політики і т. ін.
- При письмовому декларуванні у спрощеному порядку особи, які заповнюють митну декларацію, зобов'язані вказати точну кількість місць багажу, що провозиться ними, включаючи ручну поклажу, а також передбачені формою декларації відомості про перераховані в ній предмети, валюту й цінності, що пред'являються для митного контролю.
- Правильність відомостей, що повідомляються, контролюють в ході митного оформлення. Після закінчення митного контролю і оформлення, митні декларації завіряють співробітники митниці, після чого вони повертаються пасажиру і служать підставою для безперешкодного ввезення (вивозу за кордон) предметів, валюти і цінностей, вказаних у митних деклараціях і пропущених при вивозі за кордон (ввезенні з-за кордону)

- Митні декларації, заповнені особами, які слідуєть транзитом, завіряються митницею в пункті в'їзду і здаються вказаними особами митниці в пункті виїзду. Митна декларація при втраті не поновлюється, а особа, яка слідує через кордон, позбавляється права безперешкодного вивозу за кордон предметів і валюти, переміщення яких через митний кордон регулюється спеціальними правилами.

- Оскільки в митній декларації вказуються відомості про предмети, валюту і цінності, що є в ручній поклажі і багажі, що пред'являється для контролю, то за наявності багажу, відправленого, з-за кордону або що відправляється за кордон окремо від пасажирів і що провозиться по спеціальному товаротранспортному документу, власник зобов'язаний зробити заяву про це в митній декларації, що заповнюється при в'їзді або виїзді з країни.
- Після огляду багажу співробітник митниці робить в декларації відмітки про предмети, валюту і цінності, пропущені в багажі, завіряє їх і залишає декларацію у власника, який зобов'язаний пред'явити її на митниці під час виїзду за кордон. Ця декларація залишається у справах прикордонної митниці.

- При покупці товарів рекомендується зберігати довідки, чеки, квитанції та інші документи. При їх відсутності співробітники митних органів визначають вартість самотійно.
- При перетині митного контролю фізичними особами митному оформленню підлягають: предмети, що їм належать і для яких передбачено обов'язкове письмове декларування; товари, які оподатковуються митними платежами або ввіз, вивіз яких регулюється спеціальними правилами; товари, що переміщуються у багажі, який слідує окремо

- Огляд одягу і тіла людини називається особистим оглядом і є винятковою формою митного контролю. Особистий огляд проводиться тільки в особливих випадках на підставі ухвали начальника митного органу. При організації і проведенні огляду посадовці митних органів повинні строго стежити за дотриманням конституційних прав особи. Вживані при всіх видах огляду технічні засоби повинні бути безпечними для життя і здоров'я і не заподіювати збитку товарам і транспортним засобам.

- Митний огляд – це не тільки форма митного контролю або технологічна операція, але і процесуальна дія зі всіма наслідками, що звідси випливають. Власник ручної поклажі, багажу або транспортного засобу, що оглядається, має право бути присутній при огляді і не може бути позбавлений цього права ні за яких обставин. Одночасно з митним контролем здійснюють паспортний і валютний контроль.

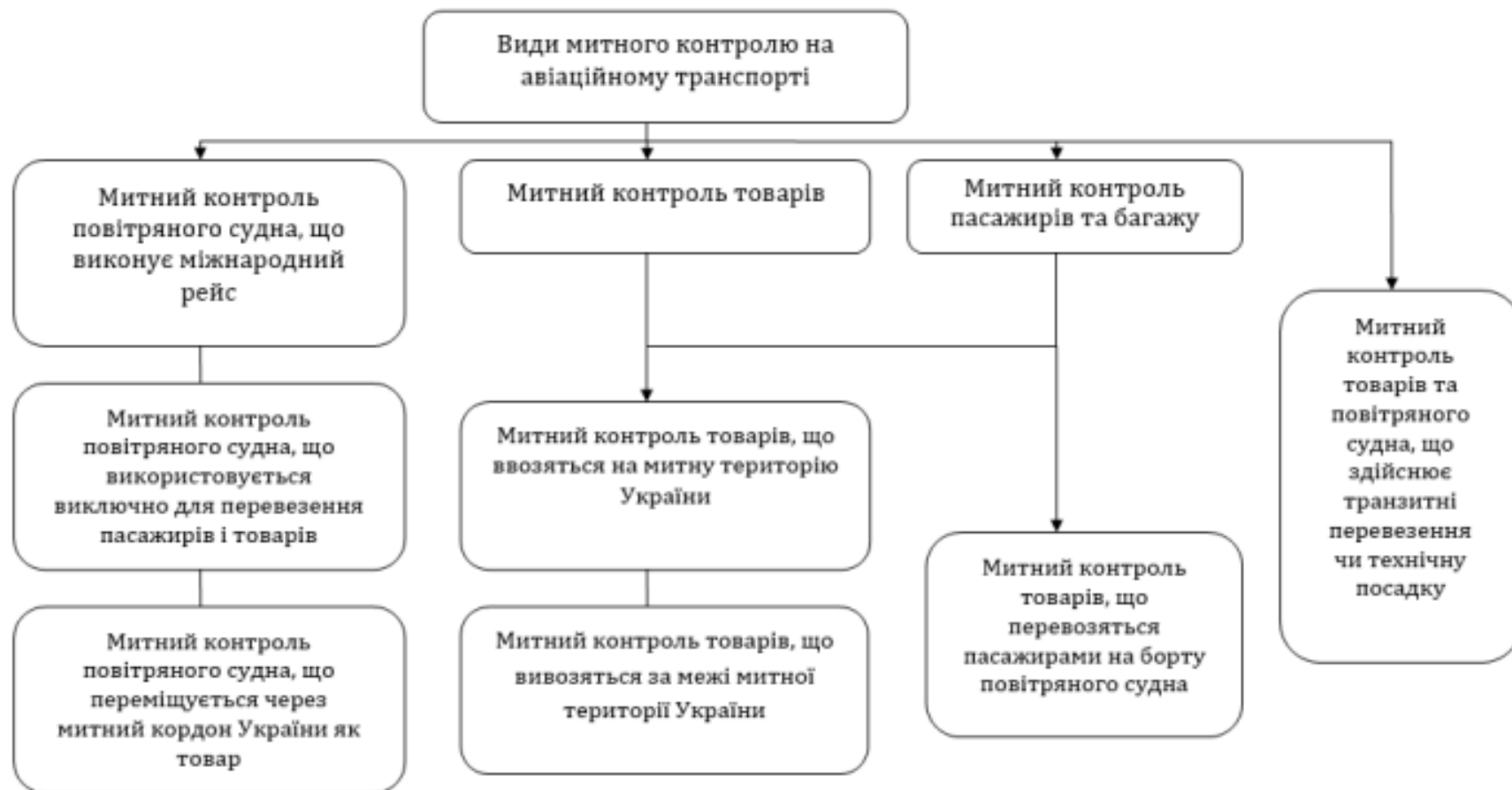

Рисунок 1 – Види митного контролю на авіаційному транспорті в Україні

2. Валютні формальності. Правила перевезення валюти та інших цінностей через державний кордон України.

- *Валютні формальності* включають контроль за переміщенням валюти через митний кордон держави та контроль за її обміном. Умови переміщення валюти через митний кордон України регулюються Нацбанком і Державною митною службою України.
- В окремих регіонах і центрах існують різного роду місцеві збори: аеропортові, дорожні, екологічні, курортні, туристичні, готельні тощо, які бажано включати до калькуляції туристичної путівки.

- Валютні формальності пов'язані з контролем за переміщенням валютних цінностей, до яких відносяться:
 - іноземна валюта: грошові знаки у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, які знаходяться в обороті та є законним платіжним засобом в інших країнах; кошти на рахунках в грошових одиницях іноземних держав та міжнародних грошових і розрахункових одиницях;
 - цінні папери в іноземній валюті, платіжні документи (чеки, векселя, акредитиви), фондові цінності (акції та облигації) та інші боргові зобов'язання, виражені в іноземній валюті;
 - дорогоцінні метали – золото, срібло, платина та метали платинової групи в будь-якому вигляді, а також лом таких виробів;
 - природні дорогоцінні камені – алмази, рубіни, ізумруди, сапфіри, олександрити в сирому та обробленому вигляді, а також перлини, за винятком ювелірних та побутових виробів з даних каменів та лом з таких виробів.
- Регулювання митних та валютних формальностей в Україні здійснюється Державною митною службою та Національним банком України.

○ 3. Митний контроль при вимушеній посадці повітряного судна

- Крім загальноновизначених правил переміщення товарів через митний кордон України тільки у пунктах пропуску, митний контроль може здійснюватися при *вимушеній посадці* повітряного судна за межами міжнародного аеропорту, тобто у місці, в якому відсутні підрозділи митниці.
- Ця ситуація покладає особливі обов'язки на перевізника, які виходять за рамки обов'язків перевізника, що виконує договір перевезень товарів в межах України і регламентуються Законом України «Про транспортно-експедиторську діяльність», Повітряним кодексом України, Цивільним кодексом України, Господарським кодексом України та значною групою нормативних актів різних відомств.

- Вимушеною посадкою повітряного судна необхідно розуміти посадку повітряного судна як в аеропорту (аеродромі), так і за його межами на поверхні суші, води, що не була передбачена планом польоту з непередбачуваних причин, які виникли або встановлені під час польоту (метеоумови, технічна несправність, вплив людського фактору тощо) і можливість їх усунення без припинення польоту відсутня.

- Технічна посадка – це посадка повітряного судна у аеропорту з некомерційною метою (без висадки/посадки пасажирів, навантаження/вивантаження товарів чи пошти) для дозаправлення повітряного судна паливно-мастильними матеріалами, заміни екіпажу чи з інших причин, які були заплановані планом польоту.

- При цьому командир повітряного судна зобов'язаний вжити необхідних заходів для забезпечення збереження товарів, які підлягають митному контролю (наприклад, блокування вантажних і багажних відсіків, контроль за виносом товарів з борта повітряного судна тощо), тобто першою дією при виконанні формальності, пов'язаної із здійсненням вимушеної посадки є забезпечення збереження товарів.

- Наступною дією, яка також покладається на командира повітряного судна, є повідомлення протягом доби найближчий міжнародний аеропорт про місце посадки судна (за допомогою радіозв'язку, мобільного зв'язку передати координати посадки). Слід зазначити, що у випадку вимушеної посадки командир повітряного судна управляє діями всіх осіб, що знаходяться на борту повітряного судна не тільки протягом польотного часу, а до моменту передачі своїх повноважень компетентним органам

- Місце здійснення посадки не може бути критерієм розмежування «вимушеної посадки» та «технічної посадки». Теоретично, такі причини, як погіршення метеоумов, технічні несправності та інші можуть дозволити здійснити посадку, наприклад, у найближчому аеропорту. У зв'язку з тим, що технічна посадка завжди передбачена, є запланованою, а вимушена посадка навпаки, непередбачувана, вважаємо, що саме критерій передбачуваності і повинен бути покладений в основу розмежування цих понять

